चकमानः, चाकयमानः, चिचकिषमाणः, चाचक्यमानः ;
चकिष्यमाणः, चाकयिष्यमाणः, चिचकिषिष्यमाणः, चाचकिष्यमाणः ;
चक्-चग्-चकौ-चकः ; — —
इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि ककधातुवत् (139) बोध्यानि ।

(484) "चक तृप्तौ" (I-भ्वादिः-788 अक. सेट्. पर.) घटादिः ।

"प्रतीघाते च तृप्तौ च चकते, चकतीति तु ।
तृप्तिमात्रे चकेरस्य मित्त्वात् चकयतीति णौ ॥" (श्लो. 40) इति देवः ।

पूर्वम् अनुदात्तेत्सु पठितस्यास्य धातोः तृप्तिरूपेऽर्थे मित्त्वार्थं परस्मैपदिनां मध्ये पुनः पाठः कृतः । अतः चकन्-न्ती, चकिष्यन्-न्ती-ती, चिचकिषन्-न्ती, चिचकिषिष्यन्-न्ती-ती ; इत्यादीनि रूपाणि अस्य धातोः भवन्ति । णौ परतः 'मितां ह्रस्वः' (6-4-92) इति उपधायाः ह्रस्वविधानात् चककः-किका, चकयिता-त्री, चकयमानः, चकयिष्यमाणः, इत्यादीनि रूपाणि बोध्यानि । णमुलि—'चिण्णमुलोर्दीर्घोऽन्यतरस्याम्' (6-4-93) इति उपधायाः दीर्घविकल्पेन चकम् २—चाकम् २, चकयित्वा २, इति रूपाणीति विशेषः । अन्यानि सर्वाण्यपि रूपाणि ककधातुवत् (139) ज्ञेयानि । [1]चकोरः[A] ।

(485) "चकासृ दीप्तौ" (II-अदादिः-1074. अक. सेट्. पर.) [अ] जक्षित्यादिः ।

चकासकः-सिका, चकासकः-सिका, चिचकासिषकः-षिका ;
चकासिता-त्री, चकासयिता-त्री, चिचकासिषिता-त्री ;
[2]चकासत्[B]-चकासतौ-चकासतः-ती, चकासयन्-न्ती, चिचकासिषन्-न्ती ;

---

1. 'कठिचकिभ्यामोरः' [द. उ. 8-29] इत्योरप्रत्ययः । चकतीति **चकोरः**=ज्योत्स्नापायिपक्षी ।

2. '**जक्षित्यादयः** षट्' (6-1-6) इत्यभ्यस्तसंज्ञायाम्, 'नाभ्यस्ताच्छतुः' (7-1-78) इति नुम्निषेधः । स्त्रियामुगित्त्वा ङीष् ।

[अ] अस्य धातोरनेकाच्त्वात्, 'धातोरेकाचो हलादेः क्रियासमभिहारे यङ्' (3-1-22) इति विहितो यङ् न भवति ।

A. 'वृकावृतान् मुग्धचकोरकूजितानुड्डीनकङ्कानयमत्यवङ्कत ॥' धा. का 1.13.

B. 'तं जाग्रतं दीनदरिद्रपोषे चकासतं शासतमप्रशान्तान् ।
देवं स्फुरद्दीधितिमम्बुजाक्ष्यो वेव्यानमालोक्य विमोहमापुः ॥' धा. का. 2. 52.